

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 221/2024-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 41C/21/2019-195 z 5. marca 2020, rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 9Co/99/2020-226 z 19. novembra 2020 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 9Cdo/146/2021-312 z 24. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 4. septembra 2023 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa spísaná a doručená bez právneho zastúpenia advokátom, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a rozsudok krajského súdu navrhuje sťažovateľ zrušiť a vrátiť vec krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Sťažovateľ navrhuje priznať mu primerané finančné zadostučinenie v sume 7 500 eur a náhradu trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Sťažovateľ zároveň požiadal o ustanovenie advokáta na svoje zastupovanie v konaní pred ústavným súdom s poukazom na svoje nepriaznivé majetkové pomery.
2. Zo sťažnosti a z priložených napadnutých rozhodnutí vyplýva, že sťažovateľ podal žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánov činných v trestnom konaní v sume 26 000 eur s príslušenstvom. Za nesprávny úradný postup označil sťažovateľ vydanie uznesenia vyšetrovateľky Okresného riaditeľstva Policajného zboru Žilina o pribratí znalcov z 12. januára 2005 na účely vyšetrenia jeho duševného stavu v rámci trestného

konania bez vyžiadania si nového príkazu súdu na vyšetrenie zdravotného stavu. Na základe skoršieho príkazu okresného súdu č. k. 28Tp/44/02 z 15. marca 2002 už jedno vyšetrenie zdravotného stavu sťažovateľa v trestnom konaní vykonané bolo a aktuálny príkaz súdu v roku 2005 nebol vydaný. Sťažovateľ pri svojej úvahe o porušení svojich práv postupom vyšetrovateľky vychádzal z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/10/2016 z 29. marca 2017 o odmietnutí dovolania sťažovateľa v jeho trestnej veci, kde najvyšší súd vyhodnotil popísaný postup vyšetrovateľky ako nesprávny. Sťažovateľ preto svoju žalobu koncipoval ako uplatnenie nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom.

3. Z obsahu priložených rozhodnutí vo vzťahu k namietanému postupu orgánov činných v trestnom konaní vyplýva, že sťažovateľ zastúpený právnym zástupcom podal proti uzneseniu vyšetrovateľky z 12. januára 2015 o pribratí znalcov v trestnom konaní sťažnosť 24. januára 2005, ktorú zamietol ako nedôvodnú prokurátor Okresnej prokuratúry Martin uznesením č. k. 1Pv/802/04-248 zo 17. augusta 2005. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 3Tdo/10/2016 z 29. marca 2017 dovolanie sťažovateľa v trestnom konaní odmietol a v odôvodnení konštatoval, že vyšetrovateľka mala pred vydaním uznesenia o pribratí znalcov žiadať vydanie nového príkazu súdu na vyšetrenie duševného stavu. Poukázal však na to, že sťažovateľ bol zastúpený advokátom, podal proti tomuto uzneseniu vyšetrovateľky sťažnosť, avšak v nej nenamietal absenciu nového príkazu súdu, ale len zaujatosť vyšetrovateľky, a preto najvyšší súd uzatvoril, že nesprávnym postupom vyšetrovateľky došlo k porušeniu práva sťažovateľa, ktoré však nie je možné v okolnostiach veci kvalifikovať ako porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom, ktoré by bolo spôsobilé založiť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

4. Okresný súd ústavnou sťažnosťou napadnutým rozsudkom č. k. 41C/21/2019-195 z 5. marca 2020 zamietol žalobu sťažovateľa o náhradu nemajetkovej ujmy, pretože z hľadiska právnej kvalifikácie zodpovednostného vzťahu podľa § 5 a § 6 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) ide o náhradu uplatnenú z titulu nezákonného rozhodnutia, a nie nesprávneho úradného postupu. Okresný súd uviedol, že názor najvyššieho súdu vyjadrený v trestnom konaní berie na zreteľ a neodchyľuje sa od neho. Postup vyšetrovateľky, ktorý bol v trestnom konaní vyhodnotený ako nesprávny, bol však zavriešaný vydaním rozhodnutia z 12. januára 2005, v ktorom sa postup vyšetrovateľky prejavil a bol ním zhmotnený. V takom prípade je možné sa domáhať náhrady škody v civilnom konaní len z titulu nezákonného rozhodnutia. Okresný súd poukázal aj na to, že zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom nezakladajú nedostatky a pochybenia v priebehu konania, ktoré predchádzali vydaniu rozhodnutia, a to ani za situácie, že by boli spôsobilé mať za následok vydanie nesprávneho rozhodnutia. Žalovaný v konaní vzniesol námietku premlčania nároku, ktorý sa premlčal za 10 rokov odo dňa, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým bola spôsobená škoda. Proti uzneseniu vyšetrovateľky o pribratí znalcov sťažovateľ podal sťažnosť prokurátorovi 24. januára 2005, z čoho vyplýva, že mu bolo rozhodnutie doručené pred podaním sťažnosti. Sťažovateľ podal žalobu 11. marca 2019. Vzhľadom na márne uplynutie premlčacej lehoty okresný súd vyhodnotil uplatnený nárok ako premlčaný a ďalšími návrhmi sa nezaoberal.

5. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom č. k. 9Co/99/2020-226 z 19. novembra 2020 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie

potvrdil. V odôvodnení sa krajský súd v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia. Hodnotenie titulu uplatneného nároku ako nezákonného rozhodnutia aproboval a vznesenú námietku premlčania považoval za relevantnú, preto rozsudok potvrdil ako vecne správny. K odvolacej námietke rozporu uplatnenia námietky premlčania s dobrými mravmi krajský súd uviedol, že v danej veci nezistil zneužitie práva na strane žalovanej v súvislosti s uplatnením námietky a prihliadol aj na dĺžku premlčacej lehoty a jej účel posilnenia právnej istoty.

6. Sťažovateľ podal dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia titulu nároku a jeho premlčania, ktoré považoval za nesprávny postup súdu, ktorým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a to s poukazom na nerešpektovanie právneho názoru najvyššieho súdu vysloveného v trestnom konaní. Sťažovateľ ďalej odôvodnil svoje dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP tým, že v konaní došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe, keďže všeobecné sudy posudzovali nárok z titulu nezákonného rozhodnutia, ktoré nebolo ako nezákonné zrušené, preto mali stav riadne vyhodnotiť ako nesprávny úradný postup. Uvedené sa prejavilo aj v posudzovaní premlčania nároku, pretože podľa názoru sťažovateľa sa objektívna premlčacia lehota pri nesprávnom úradnom postupe neuplatní. Sťažovateľ tiež považoval za rozporné s dobrými mravmi uplatnenie námietky premlčania, keďže on nezavinil márne uplynutie objektívnej 10-ročnej lehoty.

7. Najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 9Cdo/146/2021 z 24. mája 2023 dovolanie sťažovateľa odmietol ako procesne neprípustné. V odôvodnení uviedol, že sťažovateľ vyvodzuje vadu podľa § 420 písm. f) CSP z nesprávneho právneho posúdenia veci, avšak realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi konania neznemožňuje právnym posúdením veci, preto ani prípadné nesprávne právne posúdenie nezakladá dovolateľom tvrdenú vadu zmätočnosti. Vo vzťahu k narušeniu právnej istoty, ktorú sťažovateľ videl v nerešpektovaní názoru najvyššieho súdu z trestného rozhodnutia, najvyšší súd uviedol, že dovolací súd v trestnej veci preskúmal priebeh trestného procesu, ale neriešil otázky občianskoprávnej zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci. Neposudzoval teda otázky spadajúce do právomoci civilných súdov, či škoda bola spôsobená v príčinnej súvislosti s nesprávnym postupom alebo nezákonným rozhodnutím, a preto najvyšší súd nezistil narušenie princípu právnej istoty alebo predvídateľnosti rozhodnutí.

8. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP najvyšší súd uviedol, že dovolací dôvod nie je vymedzený zákonným spôsobom, pretože nastolené otázky nevykazujú relevantnosť, teda ani ich zodpovedanie v súlade s požiadavkou sťažovateľa by nespôsobilo rozhodnutie v prospech sťažovateľa. K tomu uviedol: *„K zásahu do sféry osobnostných práv žalobcu malo dôjsť nesprávnym postupom pri vyšetrovaní jeho duševného stavu znalcami v roku 2005, ktorého vyšetrenia bol žalobca osobne účastný. Žaloba bola súdu doručená 11. marca 2019, t.j. viac ako 13 rokov od tvrdeného zásahu rozpoznateľného žalobcom. Dovolateľ v dovolaní nedokázal bez rozumných pochybností preukázať a vysvetliť, že prípadná ním tvrdená nesprávnosť pri posúdení otázky premlčania (ohľadom subjektívnej 3 ročnej premlčacej dobe) by bola pre dovolateľa priaznivejšia, než situácia, z ktorej vychádzali konajúce súdy zohľadňujúce (len) objektívnu 10 ročnú premlčaciu dobu.“*

9. Vo vzťahu k dovolateľom namietanému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe, ktorý videl v posúdení uplatnenia námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi, najvyšší súd uviedol, že dovolateľ nešpecifikoval konkrétnymi judikátmi, stanoviskami či rozhodnutiami ustálenú

rozhodovacia prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd odkloniť. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 28Cdo/479/2009, ktorým sa dovolateľ pokúsil vymedziť dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nemožno považovať za ustálenú rozhodovacia prax dovolacieho súdu (porovnaj R 71/2018). Dovolateľova argumentácia smerovala len k tomu, že tu vo všeobecnosti môže vzhľadom na okolnosti tohto-ktorého prípadu ísť aj o kolíziu námietky premlčania s dobrými mravmi.

10. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP najvyšší súd uviedol, že úplne absentuje vymedzenie právnej otázky dosiaľ neriešenej v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu a k uvedenému dôvodu sa v dovolaní neuvádza žiadna argumentácia ani zdôvodnenie.

II.

Sťažnostná argumentácia

11. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti popísal priebeh napadnutého konania, ako aj súvisiaceho trestného konania a zotrval na svojej argumentácii zo základného konania, že si náhradu škody uplatňoval z titulu nesprávneho úradného postupu, o ktorom sa dozvedel až z rozhodnutia dovolacieho trestného súdu. Právne posúdenie všeobecnými súdmi považuje za nesprávne, keďže posudzovali premlčanie jeho uplatneného nároku, akoby išlo o nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, napriek tomu, že uznesenie vyšetrovateľky o pribratí znalcov nebolo zrušené ako nezákonné. V dôsledku tohto nesprávneho právneho posúdenia právneho dôvodu vzniku škody všeobecné súdy aplikovali objektívnu 10-ročnú premlčaciu lehotu, ktorá sa však na nesprávny úradný postup nevzťahuje. Sťažovateľ je presvedčený, že rozhodnutie najvyššieho súdu v jeho trestnej veci sp. zn. 3Tdo/10/2016, kde je v odôvodnení konštatované, že ide o nesprávny úradný postup, je pre civilné súdy rozhodujúce o jeho nároku právne záväzné, a v nerešpektovaní tohto názoru videl odklon od skoršej rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu.

12. Posúdenie nároku ako škody z titulu nezákonného rozhodnutia považuje sťažovateľ za arbitrárne, ktoré ho vylúčilo z uplatňovania ďalších procesných práv. Zároveň namieta, že na vec bol aplikovaný celý rad ustanovení zákona, ktoré sa týkali inštitútu nezákonného rozhodnutia a na jeho vec aplikované byť nemali. Napadnuté rozhodnutia boli podľa názoru sťažovateľa založené na takom výklade zákona č. 514/2003 Z. z., ktorý popiera jeho účel a zmysel, pretože nesmeruje k účinnému odškodneniu pochybení orgánov verejnej moci. Sťažovateľ napokon zhrnul, že mu imateriálna ujma nevznikla v súvislosti s pribratím znalcov, ale tým, že sa realizovalo vyšetrenie bez splnenia zákonných predpokladov. Sťažovateľ poukázal aj na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 44/2017 z 21. novembra 2017, ktorý žiada aplikovať, pretože dovolacie trestné konanie sa skončilo koncom roka 2015, keď už objektívna 10-ročná lehota uplynula bez jeho zavinenia.

III.

Predbežné prerokovanie sťažnosti

13. Podstatou prerokúvanej veci je namietané porušenie práva sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý proces spočívajúce v nesúhlase sťažovateľa so všeobecnými súdmi poskytnutou právnou kvalifikáciou uplatneného nároku ako náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím, pretože podľa názoru sťažovateľa bola nemajetková ujma spôsobená nesprávnym

úradným postupom. Uvedený rozdiel v kvalifikácii by podľa názoru sťažovateľa mal vplyv na namietané premlčanie žalovaného nároku. Sťažovateľ zároveň považuje obsah dovolacieho uznesenia v trestnej veci (sp. zn. 3Tdo/10/2016 z 29. marca 2017), ktorý použil pojem „nesprávny úradný postup“, za záväzný pre civilné súdy v tomto konaní.

III.1. K napadnutým rozsudkom okresného súdu a krajského súdu:

14. Sťažovateľ bol oprávnený proti napadnutému rozsudku okresného súdu podať odvolanie a proti napadnutému rozsudku krajského súdu podať dovolanie. Oba opravné prostriedky sťažovateľ využil. Odvolanie predstavovalo účinný prostriedok ochrany označených práv sťažovateľa vo vzťahu k rozsudku okresného súdu. Rovnako tak dovolanie bolo účinným prostriedkom, prostredníctvom ktorého následne najvyšší súd ako súd dovolací poskytoval ochranu sťažovateľovým základným právam i právam zaručeným dohovorom, ktorých porušenie namieta v sťažnosti doručenej ústavnému súdu. Je tak naplnená ústavná podmienka na aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorá ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva podľa dohovoru napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:

15. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane pripomína (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 159/08, IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 365/2017), že otázku, kedy je prípustné dovolanie, rieši zákon, t. j. ide o otázku zákonnosti, a preto posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľa. To platí o to viac, že ústavný súd akceptuje, že otázka posúdenia, či sú splnené zákonné podmienky prípustnosti dovolania, patrí (v zásade) do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017).

16. Vychádzajúc z citovanej judikatúry, v zmysle ktorej posudzovanie splnenia podmienok dovolacieho konania je (v zásade) vo výlučnej právomoci najvyššieho súdu, a zohľadňujúc argumentáciu sťažovateľa, sa úloha ústavného súdu v posudzovanej veci obmedzuje na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoj záver o neprípustnosti dovolania.

17. Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom v čase rozhodovania najvyššieho súdu (ako aj súdov nižších inšancií, pozn.) sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený o škodu dozvedel. Podľa § 19 ods. 3 tohto zákona sa právo na náhradu škody premlčí najneskôr za desať rokov odo dňa, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda.

18. Z uvedeného vyplýva, že pre oba právne dôvody vzniku škody pri výkone verejnej moci (nezákonné rozhodnutie aj nesprávny úradný postup) je *expressis verbis* upravená len subjektívna

premlčacia lehota. Objektívna premlčacia lehota sa *de lege lata* výslovne vzťahuje na nezákonné rozhodnutie. Pri posudzovaní možnosti analogického aplikovania objektívnej lehoty aj na vznik škody nesprávnym úradným postupom je súdna prax a akademická obec nejednotná. Prihliadnuc na účel zákona, ktorým je odškodnenie protiprávnej (nezákonnej a nesprávnej) činnosti pri výkone verejnej moci, sa ústavný súd prikláňa k názoru, že právna istota orgánov verejnej moci nemôže prevážiť nad legitímnou snahou o odškodnenie nesprávneho úradného postupu, ktorým bolo zasiahnuté do sféry práv súkromných subjektov vo vrchnostenských vzťahov, a preto sa analogické použitie § 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. aj na nesprávny úradný postup javí ako rozširujúci výklad, ktorý nesmeruje k plnohodnotnejšej súdnej ochrane účastníkov, a teda nie je ústavne preferovaný. Uvedená úvaha však nie je v prejednávanej veci rozhodujúca a má za cieľ skôr prispieť k právnej diskusii o aplikácii problematickej právnej úpravy.

19. Zároveň je však nevyhnutné dodať, že súdna prax a teória sú jednotné v otázke posudzovania nesprávneho procesného postupu a konania orgánov verejnej moci ako nesprávneho úradného postupu (ako titulu na náhradu škody) len za predpokladu, že ide o faktickú činnosť orgánu verejnej moci, ktorá nenachádza svoje zhmotnenie vo vydanom rozhodnutí, teda že takýto postup nie je zavŕšený vydaním rozhodnutia.

20. V prejednávanej veci videl sťažovateľ nesprávny úradný postup v realizácii vyšetrenia svojho duševného stavu v rozpore s trestnoprocesnými predpismi, pretože vyšetrovatelka v trestnom konaní nariadila jeho opakované vyšetrenie a na tento účel ustanovila znalcov bez nového predchádzajúceho príkazu súdu na tento úkon a uspokojila sa so starším príkazom súdu, na základe ktorého už jedno vyšetrenie psychického stavu bolo vykonané v rámci totožného trestného konania. Sťažovateľ v priebehu celého konania trvá na tom, že ide o nesprávny úradný postup, pretože uznesenie o pribratí znalcov nebolo ako nezákonné zrušené. Zároveň dodržanie subjektívnej lehoty odvádza od rozhodnutia dovolacieho trestného súdu, ktorý vo svojom odôvodnení vyhodnotil popísaný postup vyšetrovatelky ako nesprávny.

21. Na úvod ústavný súd konštatuje, že popísaný nesprávny postup bol zhmotnený do uznesenia vyšetrovatelky o pribratí znalcov, proti ktorému mal sťažovateľ možnosť podať opravný prostriedok, čo aj využil. Avšak jeho využitie nemožno považovať za účinné, pretože sťažovateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom s oprávnením nahliadať do trestného spisu mohol a mal vedieť už v čase podania opravného prostriedku, že nebol vyžiadaný nový súhlas súdu a túto skutočnosť namietat' v podanom opravnom prostriedku. Namiesto toho sa obmedzil len na námietku zaujatosti vyšetrovatelky. Z uvedených dôvodov nedošlo k náprave tvrdenej nezákonnosti v postupe riadnym inštančným postupom v trestnom konaní, teda vydaním rozhodnutia o zrušení uznesenia vyšetrovatelky z dôvodu nezákonnosti, ktorý by bol spôsobilým titulom na uplatňovanie prípadnej nemajetkovej ujmy sťažovateľa vzniknutej už vykonaným opakovaným vyšetrením. Inými slovami, je procesnou zodpovednosťou sťažovateľa, že nevyužil účinne a riadne jemu dostupné prostriedky nápravy, čím by si zadovážil titul pre civilné konanie o náhrade škody.

22. Popísaný nedostatok v procesnej aktivite sťažovateľa nie je možné nahrádzať prostým subsumovaním tvrdenej škody pod nesprávny úradný postup, a to napriek tomu, že dovolací trestný súd použil toto slovné spojenie. V trestnom konaní neposudzoval kvalifikáciu procesného postupu vyšetrovatelky na účely posudzovania zodpovednosti za škodu, ale len súlad procesného postupu s požiadavkami práva na obhajobu. Civilný súd v prejednávanej veci nie je viazaný takýmto

hodnotením nesprávnosti postupu na účely posudzovania právneho dôvodu vzniku škody pri výkone verejnej moci. Uvedené dostatočne zrozumiteľne vysvetlil už najvyšší súd v napadnutom uznesení.

23. Vzhľadom na to ústavný súd konštatuje, že všeobecné súdy dôkladne odôvodnili, že nárok sťažovateľa je možné subsumovať len pod škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, toto odôvodnenie je zrozumiteľné, logické a dostatočné, a preto je ústavne akceptovateľné. Na tento titul náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím sa ustanovenie objektívnej premlčacej lehoty výslovne vzťahuje. Námietky sťažovateľa o neplynutí objektívnej, ale len subjektívnej lehoty pri nesprávnom úradnom postupe už preto nemajú právny význam.

24. Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením a namietaným porušením základných práv sťažovateľa neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohla ústavný súd viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa, a preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Nad rámec uvedeného považuje ústavný súd za vhodné dodať, že nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 44/2017 z 21. novembra 2017 nie je možné vhodne aplikovať na prejednávajúcu vec, pretože v konaní sp. zn. III. ÚS 44/2017 bola škoda spôsobená nezákonným uznesením o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia proti sťažovateľovi a sťažovateľ nemohol uplatňovať svoj nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím skôr, ako bolo trestné stíhanie právoplatne skončené. V tejto súvislosti ústavný súd uviedol: „Zastavenie trestného stíhania znamená, že... podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania o vznesení obvinenia... Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím... Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania.“ V danom prípade boli podľa názoru ústavného súdu preukázané také dôvody a okolnosti, pre ktoré možno považovať vznesenie námietky premlčania žalovaným za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože sťažovateľ nezavinil márne uplynutie objektívnej desaťročnej premlčacej doby, keďže táto uplynula skôr, než bolo trestné stíhanie sťažovateľa zastavené, a zastavenie trestného stíhania bolo podmienkou na uplatnenie nároku na náhradu škody.

26. V teraz prejednávanej veci nešlo o náhradu škody spôsobenej nezákonným začatím a vedením trestného stíhania, ktoré by skončilo oslobodením spod obžaloby alebo zastavením trestného konania. Sťažovateľ mal vo vzťahu k novému znaleckému skúmaniu svojho duševného stavu k dispozícii právny prostriedok ochrany (sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľky o pribratí znalcov adresovanú prokurátorovi, ktorú podal 24. januára 2005, pozn.), ktorý bol v prípade jeho kvalifikovaného podania spôsobilý jednak zamedziť vykonaniu vyšetrenia znalcami bez splnenia zákonných predpokladov a zároveň by výsledok tohto konania mohol tvoriť podklad na uplatňovanie náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Tento opravný prostriedok však sťažovateľ nevyužil účinne, keď neuplatnil relevantné námietky. Na rozdiel od skoršieho konania ústavného súdu teda sťažovateľ mohol uplatňovať svoje práva riadne a včas pred uplynutím premlčacej lehoty, čo v skoršom prípade objektívne možné nebolo.

III.3. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

27. Ústavný súd môže rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ním, ak sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť a to, že (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

28. Za zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti ústavný súd považuje nesplnenie neodstrániteľných podmienok konania, ako je nedostatok právomoci ústavného súdu, oneskorenosť podania ústavnej sťažnosti, jej zjavná neopodstatnenosť alebo neprípustnosť.

29. Ak teda ústavný súd po posúdení obsahu ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že v danom prípade je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti a nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť (výrok 1 tohto uznesenia).

30. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok (výrok 2 tohto uznesenia), rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2024

Peter Molnár
predseda senátu